

« zurück blättern vor »

KIERUNEK subst. m., ab 1781; auch *kierónek*. 1) ‘Richtung; Seite, zu welcher sich etw. hinbewegt; Weg, Linie, die zu einem Ort, Ziel führt’ – ‘strona, ku której zwraca się jakiś przedmiot; droga, linia prowadząca do jakiegoś miejsca, celu’: 1781 Jakub I, MAY *Kierónek Directio*. o 1786 Zabor. 96, L *Stolik mierniczy tak w kierunku uftawić, aby punkt na nim wyznaczony zgadzał się z punktem odpowiadającym na ziemi*. o 1853 Syrok. Wędr. 69, DOR *Drogi tutejsze, jak wszystkie drogi ludzkie, nie odznaczają się wielce prostym kierunkiem, wiją się dość fantastycznie*. o 1952 Rudn.A. Morze 61, DOR *Samoloty wzięły kierunek na most*. – (SŁA), L, SWIL, SW, LSP, DOR. 2) ‘Ablenkung von der Interesselinie, der Neigung, sich gegenseitig zu unterscheiden’ – ‘odchylenie linii zainteresowań, dążności różniących się wzajemnie’: (1816) 1978 Malwina 209 *Wysiadłszy na ląd i myśli jego i uczucia wzięły inny poniekąd kierunek*. o 1822 O poezji 136-7, SJAM *jego obyczaje pierwiastkowe i życie, mniej pomyślą dla poezji miały postać i kierunek*. o 1898 Chmielow.Dram.I 232, DOR *Jest poetą, a przynajmniej zdaje mu się, że posiada niepospolite zdolności w tym kierunku*. o 1947 Putr.Rzecz. 390, DOR *Jego życie rozwijało się w określonym kierunku i po pewnym czasie można było przewidzieć ciąg dalszy*. – (SŁA), SW, LSP (przen.), DOR (przen.). 3) ‘Lenkung, Leitung, Anweisung’ – ‘kierowanie, zarządzanie, kierownictwo, wytyczne’: 1842 L₂ 453, SJAM *zachęcenie [...] rodaków do utworzenia grona roboczego pod kierunkiem Jego byłoby już wysoką dla Wydziału przystągą*. o 1849 Alc. Rzecz 69, DOR *Po utwierdzeniu się stanu szlacheckiego, stan ten zażądał udziału w kierunku spraw krajowych*. o 1876 Sarn.Dwor. 82, DOR *W interesach zostawiam panu wszelkie prawo kierunku, ale w sprawach domowych chcę być panem samowładnym*. o (1924) 1949 Nałk.Z.Romans 45, DOR *Los zrządził, że własne jego dzieci wydowywały się z dala od niego, jedynie pod kierunkiem matki*. – (SŁA), SW, LSP, DOR. ◇ **Var:** *kierónek* subst. m., [hapax] 1781 Jakub I, MAY; *kierunek* subst. m., 1786 Zabor. 96, L – (SŁA), L, SWIL, SW, LSP, DOR. ◇ **Etym:** nhd. *Kehrung* subst. f., ‘Wendung’, GRI. ◇ **Komp:** *kierunkowskaz* subst. m., ‘Straßenschild; Blinker am Auto’, bel. seit 1953, DOR, zuerst geb. DOR. ◇ **Der:** *kierunkowy* adj., 1934 Demb.J.Posz. 81, DOR, zuerst geb. SWIL. ❖ Das späte Datum der Erstbelege scheint gegen eine Entlehnung zu sprechen, andererseits entsprechen die Inhalte 1 und 2 der Verwendung von nhd. *Kehrung* als ‘Wendung, Hinwendung’ seit dem 16. Jh. Jakub[[owski] 1781, MAY (Bd. I) führt das “neue bzw. wenig bekannte” Wort als Terminus der Mathematik ein.

« zurück blättern vor »